VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

# LTAE 2022 sote-uudistuksen alueellisen valmistelun lisämääräraha mom. 28.89.30

Valtiovarainvaliokunnan kuuleminen 15.2.2022

Ville-Veikko Ahonen ja Noora Heinonen

# Sote-uudistuksen toimeenpanon tilannekuva

- Toimeenpano on käynnistynyt kaikilla alueilla niiden tehtävien osalta, jotka tiekartan mukaisesti on pitänytkin aloittaa. Paljon on kuitenkin vielä tekemistä ennen järjestämisvastuun siirtymistä.
- HUS-yhtymän valmistelu sekä Helsingin kaupungin sote- ja pela-tehtäviin liittyvät valmistelutehtävät etenevät myös suunnitellusti.
- Alueittaiset erot ovat edelleen varsin suuret, mutta tasoittuneet hieman.
- Toimeenpanossa ei ole toistaiseksi ilmennyt sellaisia asioita, joihin ei voisi vaikuttaa ja jotka estäisivät uudistuksen toteutumisen aikataulussa.
- Hyvinvointialueiden yhteistyö kuntien kanssa sujuu edelleen pääosin hyvin erityisesti sopimuskartoituksissa ja henkilöstön siirron valmistelussa.
- Organisaatio- ja johtamisrakenteiden sekä hallintosäännön valmistelu ovat monella alueella jo pitkällä. Tarkoitus on viedä ne valtuuston käsiteltäväksi heti maaliskuussa, jolloin myös käynnistetään hyvinvointialuejohtajan rekrytointi.
- Merkittävimpänä haasteena valmistelussa on välttämättömien tieto- ja viestintäteknisten ratkaisuiden käyttöönotto ja eri toimijoiden osaajien riittävyys.

# Millainen on hyvinvointialueiden rahoitus vuonna 2022?

| MAKSUNSAAJA | Momentti 28.89.30 (euroa) | | Momentti 28.70.05 (euroa) | | YHTEENSÄ | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Maksut VM 1.7.-31.12.2021 | Maksut VM 3.1.2022 | Maksut STM Siemenrahoitus | Päätökset STM 21.12.2021 | 2021 | 2022 |
| YHTEENSÄ | 14 973 000 | 47 146 000 | 15 686 654 | 199 478 546 | 30 659 654 | 246 524 546 |
| KAIKKI YHTEENSÄ | VM osoittanut yht. | 62 119 000 | STM osoittanut yht. | 215 165 200 | 277 184 200 | |

- ✓ Mom. 28.89.30 rahoitus esitysten mukainen. Päätökset + maksatus toteutettu VM:stä.
- ✓ Mom. 28.70.05 rahoitus esitysten mukainen. Päätökset annettu STM. Avustuksen maksua (yht. n. 199 milj. euroa) haettava AVIlta erikseen jaksoilta 01-06/2022 ja 07-12/2022.
- ✓ Obs! Valtionavustuksina maksetut määrärahat eivät siirry nk. ”pohjiin” v. 2023 hva-rahoitukseen

# Miksi pohdimme hyvinvointialueiden lisärahoitusta?

- ✓ Hyvinvointialueet viestivät 09/2021 alkaen huolista rahoituksen riittämättömyydestä
- ✓ Valmistelun askelmerkit vahvistettiin sote-minryssä 7.10.2021 (tiedote 8.10.2021)
- ✓ Hyvinvointialueiden ICT-rahoitushaku avautui 16.9.2021, jota varten alueilta saatiin ICT-hankesuunnitelmat. Ne läpikäytiin pieteetillä 3 ministeriön voimin, STM-päätökset 20.12.2021
- ✓ Tietoon perustuvaa päätöksentekoa varten 10.12.2021 hyvinvointialueita pyydettiin toimittamaan TPa2021, TA2022 ja arvio v. 2022 lisämäärärahatarpeista, tiedot saatu 14.1.2022
- ✓ Syksyllä 2021 esiin tulleet suunnitelmat aluevaltuutettujen puolueryhmien tuesta (nk. Ryhmäraha), joka ei ole sisältynyt alkuperäisiin hva-rahoituksen laskentapohjiin vuodelle 2022

- ✓ Vahvistimme sote-uudistuksen hallituksen esityksessä (241/2020 vp) ja eduskuntakeskustelussa, että seuraamme ja arvioimme uudistuksen muutoskustannuksia jatkuvaluonteisesti ja että tarvittaessa lisämäärärahatarpeita käsitellään (L)TAE- ja JTS-valmisteluissa

# Mistä valmistelurahoituksen lisämäärärahatarve nyt johtuu?

- HE:ssa on korostetusti tuotu esiin vaikutusarviointeihin liittyvät epävarmuudet ja tarve jatkuvaluonteiseen muutoskustannusten seurantaan
- Valmistelurahoituksen lisämäärärahatarpeiden syitä ovat erityisesti
  - ✓ Aluevaltuustojen, luottamushenkilöhallinnon ja valmisteluhenkilöstön toiminnan rahoituslaskelmaa suurempi määrä, laajuus ja korkeammat kustannukset
  - ✓ Nk. Ryhmärahan puuttuminen
  - ✓ Toimialariippumattomien ICT-järjestelmien sekä talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmien välttämättömien muutostöiden laajuus ja määrä
  - ✓ Tarpeet mahdollistaa ja suunnitella palveluostoja koskevia sitoumuksia
- Lisäksi ilmeiseksi on muodostunut, että erit. ICT-muutoskustannuksista johtuvia rahoitustarpeita aiheutuu nopeammalla aikataululla kuin lainvalmisteluvaiheessa ja eduskuntakäsittelyvaiheessa osattiin arvioida
  - ✓ Alkuperäinen arvio rahoitustarpeesta erit. v. 2021–2025, nykyhetkellä ymmärryksenä painotus erit. v. 2021–2023

# Lisämäärärahan osoittaminen alueelliseen valmisteluun

- Hallitus on esittänyt eduskunnalle 3.2.2022 annetussa valtion vuoden 2022 ensimmäisessä lisätalousarvioehdotuksessa, että sote-uudistuksen ICT-muutoskustannuksiin, muuhun hyvinvointialueiden valmistelurahoitukseen ja valtuustoryhmien toiminnan tukemisen kustannuksiin osoitetaan 155,7 milj. euroa lisäystä.
  - Esityksen taustana 2 prioriteettia: (i) Lisärahoitus on maksettava nopeasti. (ii) Lisärahoituksen määrän on oltava riittävä.
  - Tarkoituksena voimaanpanolain 15 §:n mukaisesti myöntää valtionavustuksia valmistelurahoitukseen ilman hakemusmenettelyä.
- Lisätalousarvioehdotuksessa ehdotetaan lisämäärärahan lisäksi myös talousarviomomentin perustelujen muutosta. Hyvinvointialue saa käyttää avustusta:
  - hyvinvointialueiden toiminnan, hallinnon ja päätöksenteon kannalta välttämättömien ICT-järjestelmien rakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin:
  - hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 27 §:n 2 momentin mukaisesta valtuustoryhmän toiminnan tukemisesta aiheutuviin kustannuksiin.

# Lisämäärärahan määräytyminen

- Lisämäärärahan osoittamiseksi hyvinvointialueille sekä HUS-yhtymän ja Helsingin kaupungin sote-uudistuksen valmisteluun on muutettava valtioneuvoston asetusta 664/2021, jolla säädetään rahoituksen määräytymisestä.
  - Asetuksen muuttamisesta järjestettiin valtionavustuksen saajille kuuleminen 10.2.2022 ja kuulemiseen kutsutuilla on mahdollisuus toimittaa aiheesta kirjallisia huomioita viimeistään torstaina 17.2.2022 klo 12 mennessä valtiovarainministeriön kirjaamoon.
- Määräytymisperusteet muodostuisivat aluevaltuutettujen valtuustoryhmien toiminnan tukemisesta, laskennallisesta osuudesta ja harkinnanvaraisesta osuudesta.
- Harkinnanvaraisen määrärahan perustana olisi valtioneuvostossa tehty kokonaisarviointi valtionavustuksensaajan lisämäärärahatarpeesta.
  - Kokonaisharkinnassa käytetään mm. seuraavia tietoja: valmisteluun jo osoitetut valtionavustukset, nk. ICT-valtionavustuspäätösten aineistot, arviot alueiden taloustiedoista sekä ministeriöiden asiantuntija-aineistot ja -arviot.
- Hyvinvointialue, HUS-sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (jatkossa HUS-yhtymä) ja Helsingin kaupunki päättävät käyttötarkoitussidonnaisen lisämäärärahan käytöstä lainsäädännön ja valtionavustuspäätöksen mukaisesti.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

# Kiitos!